

INFORMACE O VYDANÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISECH, ČLÁNCÍCH A PUBLIKACÍCH

SBÍRKA ZÁKONŮ 2010

Částka 51 – čís. 137

Zákon, kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů). Účinnost od 20. 5. 2010.

Částka 51 – čís. 138

Zákon o přechodu některých věcí majetku České republiky do vlastnictví Pardubického kraje. Týká se administrativní budovy č. p. 12 na pozemku st. parc. č. 2207 a pozemek st. parc. č. 2207, vše katastrální území Pardubice (Pardubice – Zelené Předměstí). Účinnost od 20. 5. 2010.

Částka 51 – čís. 142

Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní rezervace Kaňon Labe a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Vyhlášená národní přírodní rezervace se rozkládá na území Ústeckého kraje v katastrálních územích Hřensko, Janov u Hřenska, Labská Stráň, Loubí u Děčína, Ludvíkovice a Růžová, její ochranné pásmo v katastrálním území Hřensko. Orientační grafické znázornění území národní přírodní rezervace včetně jejího ochranného pásma je uvedeno v příloze č. 3 k této vyhlášce. Účinnost od 1. 6. 2010.

Částka 53 – čís. 150

Zákon, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Kromě jiného se rozšiřují povinnosti stavebníků, respektive podmínky pro vydání povolení k rozhodnutí a souhlasů stavebního úřadu, uvedené v § 5 odst. 3 vodního zákona, výslovně netřeba povolení k nakládání s vodami k využívání energetického potenciálu podzemních vod („tepelná čerpadla“) v případě, že nedochází k odběru nebo čerpání podzemní vody (§ 8), nicméně se vyžaduje souhlas vodoprávního úřadu k vrtům pro využívání energetického potenciálu podzemních vod, z nichž se neodebírá nebo nečerpá podzemní voda (§ 17), speciálně je upraveno současné povolání vodního díla a nakládání s vodami, včetně případného odvolacího řízení (§ 9), významně se mění i § 15 vodního zákona, týkající se povolování vodních děl, respektive jejich zrušení, a nově se upravuje ohlašování vodních děl (§ 15a). Nově zní i celá hlava XII upravující skutkové podstaty správ-

ních deliktů, a to včetně přestupků, a sankce za jejich spáchání (s tím souvisí současná novela zákona o přestupcích, v němž se zrušuje ustanovení upravující přestupky na úseku vodního hospodářství). Jde o poměrně rozsáhlou novelu vodního zákona a obsaženo je v ní zmocnění předsedy vlády k vyhlášení úplného znění. Účinnost od 1. 8. 2010.

Částka 54 – čís. 154

Zákon, kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost od 1. 7. 2010.

Částka 61 – čís. 176

Vyhláška, kterou se stanoví podrobnosti o identifikačních průkazech advokátů, usazených evropských advokátů a advokátních koncipientů. Účinnost od 1. 1. 2011.

Částka 64 – čís. 185

Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní rezervace Ve Studeném a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Národní přírodní rezervace se rozkládá na území Středočeského kraje, v katastrálním území Samechov. Orientační grafické znázornění území vyhlášené národní přírodní rezervace je uvedeno v příloze č. 2 k této vyhlášce. Účinnost od 1. 7. 2010.

Částka 64 – čís. 186

Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní památky Jeskyně Na Pomezí a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Národní přírodní památka se rozkládá na území Olomouckého kraje, v katastrálních územích Vápenná a Dolní Lipová. Orientační grafické znázornění území národní přírodní památky je uvedeno v příloze č. 2 k této vyhlášce. Účinnost od 1. 7. 2010.

Částka 64 – čís. 187

Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní památky Kaňk a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Národní přírodní památka se rozkládá na území Středočeského kraje, v katastrálním území Sedlec u Kutné Hory. Orientační grafické znázornění území národní přírodní památky je uvedeno v příloze č. 2 k této vyhlášce. Účinnost od 1. 7. 2010.

Částka 64 – čís. 188

Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní památky Ruda a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Národní přírodní památka se rozkládá na území Jihočeského kraje, v katastrálních územích Bošilec a Horusice. Orientační grafické znázornění území národní přírodní památky je uvedeno v příloze č. 2 k této vyhlášce. Účinnost od 1. 7. 2010.

Částka 64 – čís. 189

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost od 1. 7. 2010.

Částka 64 – čís. 190

Vyhláška, kterou se zrušují některé právní předpisy vydané okresními úřady a ministerstvy. Účinnost od 1. 7. 2010.

SBÍRKA PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

hlavního města Prahy

Číslo 5/2010

Nařízení, kterým se mění vyhláška č. 5/1968 Sb. NVP, o prohlášení chráněných přírodních výtvorů a jejich ochranných pásem. Změna se týká přírodního výtvoru zvaného Velká skála v katastrálním území Troja v Praze 8. Účinnost od 1. 7. 2010.

VĚSTNÍK VLÁDY

pro orgány krajů a orgány obcí

Částka 2/2010

Sdělení Ministerstva vnitra o změnách v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, a v zákoně č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, v souvislosti s přijetím zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

Činnosti stavebních úřadů se týká zejména bod (respektive část) 2., obsahující „Popis postupu obcí a stavebních úřadů při plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, a doprovodného zákona č. 227/2009 Sb.“, konkrétně rozsah editačních povinností, postup při editaci a poskytování údajů pro editaci u jednotlivých územních prvků a jednotek, jakož i povinnosti obcí a stavebních úřadů v období od 1. 7. 2010 do spuštění systému RÚIAN (základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí), kdy se dovozuje, že obcím a stavebním úřadům nevznikají povinnosti provádět zápisy do RÚIAN od 1. 7. 2010, ale až od okamžiku, kdy jim bude v souladu s termínem v nařízení vlády zaveden přístup k základním registrům.

Příloha k této části 2. obsahuje dopis Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (jakožto budoucího správce RÚIAN) ze dne 31. 5. 2010 adresovaný všem obcím, týkající se jejich povinností v oblasti územní identifikace ve vztahu k opožděnému rozběhu systému základních registrů a obsahující informace o připravovaných krocích do budoucího nařízení vlády, které by mělo upravit harmonogram pro přechodné dvouleté období (1. 7. 2010 – 1. 7. 2012).

Pozn.: Ke dni redakční uzávěrky Stavebně správní praxe č. 3/2010 nebylo zmiňované nařízení vlády vydáno a otázka postupu stavebních úřadů po 1. 7. 2010 nebyla dořešena. Výsledně řešení (respektive aktuální stav) zveřejní odbor stavebního řádu Ministerstva pro místní rozvoj na svých webových stránkách (www.mmr.cz → Územní plánování a stavební řád).

Sdělení Ministerstva vnitra – seznam platných právních předpisů a směrnic týkajících se činnosti orgánů krajů a orgánů obcí, aktualizovaný k 31. 12. 2009 (pouze v elektronické podobě na webové adrese www.mvcr.cz/vestnik).

VĚSTNÍK MŽP

Částka 5/2010

Sdělení odboru legislativního a odboru zvláště chráněných částí přírody Ministerstva životního prostředí k postupu podle § 43 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 349/2009 Sb.

Ze závěru tohoto sdělení vyplývá, že podmínku výrazně převažujícího veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody a krajiny, předpokládaný v § 43 zákona o ochraně přírody, kdy Ministerstvo životního prostředí rozhoduje po projednání ve vládě o výjimce ze zákazů ve zvláště chráněných územích, mohou splňovat pouze záměry zahrnuté v koncepcích schvalovaných na úrovni vlády a v praxi se bude jednat především o oblasti, plochy a koridory vymezené v politice územního rozvoje.

Částka 6/2010

Metodické doporučení sekce ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí k postupu orgánů ochrany přírody při poskytování informací o dotčených zájmech ochrany přírody a krajiny ve věcech řízení podle stavebního zákona.

CENOVÝ VĚSTNÍK MF

Částka 8/2010

Obecně závazná vyhláška č. 3/2010, kterou se vydává cenová mapa stavebních pozemků města Hodonína č. 7. Účinnost od 25. 5. 2010

SBÍRKA ROZHODNUTÍ

Nejvyššího správního soudu

Z obsahu čísla 4/2010

- **č. 2028** (z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2009, čj. 1 As 6/2009-60). Pozemní komunikace: veřejné užívání účelové komunikace. Týká se § 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Prejudikatura: č. 2012/2010 Sb. NSS; náleží Ústavního soudu č. 2/008 Sb. ÚS (sp. zn. II. ÚS 268/06). Z rozsudku vyplývá:

Právní povaha veřejně přístupné účelové komunikace závisí na tom, zda je skutečně třetími osobami alespoň s konkludentním souhlasem vlastníka pozemku užívána, a to nad rámec toho, co je vlastník pozemku povinen strpět podle svých soukromoprávních závazků. Skutečnost, že vlastník pozemku nebo jeho právní předchůdce upravil právo cesty a jízdy formou věcného břemene, svědčí spíše tomu, že neměl v úmyslu povolit neomezené užívání komunikace na jeho pozemku neurčitým okruhem třetích osob.

Konkludentní souhlas s veřejným užíváním účelové komunikace (§ 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích) nelze bez dalšího vyvodit z toho, že stěžovatel nebo jeho právní předchůdce účelovou komunikací neoplotili ani neoznačili jako soukromý pozemek se zákazem vstupu.

- **č. 2029** (z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2009, čj. 5 As 67/2008-111). Stavební řízení: účastenství v řízení. Týká se § 109 odst. 1 písm. e) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Z rozsudku vyplývá:

Při stanovení určitého kritéria pro vymezení okruhu účastníků v případě stavby, která může mít vliv na široké okolí, nelze takové kritérium měřit pouze hlediskem hospodárnosti a okruh účastníků limitovat stanovením odstupové hranice vyjádřené v metrech bez přihlídnutí k ostatním vlivům. Samotná náročnost takového posuzování nemůže být dostatečným ospravedlněním pro vyloučení osob z okruhu možných účastníků řízení a nemůže obstát zásada „hospodárnosti“ či procesní ekonomie. Poměříje-li stavební úřad práva dotčených osob a administrativní náročnost řízení, nemůže se přiklonit k variantě druhé. Lze-li možné přímé dotčení na právech shledat u širokého okruhu osob, nutno zvolit i tomu odpovídající formu vedení takového řízení, nemůže však být zužován prostor pro ochranu ústavně zaručených práv.

Pozn.: V odůvodnění rozsudku lze nalézt názor Nejvyššího správního soudu ohledně vymezení pojmu „přímé dotčení“ pozemku nebo stavby (respektive vlastnického práva k sousednímu pozemku nebo stavbě). V daném konkrétním případě (2 větrných elektráren) Nejvyšší správní soud také vyslovil názor, že „považoval-li stavební úřad stěžovatele za osobu, jejíž práva mohla být přímo dotčena samotným umístěním stavby“ (a jednal s ním jako s účastníkem územního řízení), že „nelze dovést jinak, než že mohou být tím spíše dotčena jeho práva i samotným provozem této stavby“.

Z obsahu čísla 5/2010

- **č. 2039** (Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2009, čj. 8 As 51/2008-101). Stavební řízení: nepřesné označení stavby v žádosti o její povolení. Týká se § 111 odst. 1 a § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a čl. 3 vyhlášky č. 26/1999 Sb. hl. m. Prahy, o obecných technických požadavcích na výstavbu v hlavním městě Praze. Z rozsudku vyplývá:

Na stavebním úřadu je, aby vždy posoudil kvalifikaci předmětné stavby (v daném případě zda se jedná o rodinný či bytový dům), přičemž vychází ze všech skutečností zjištěných v průběhu stavebního řízení, především z projektové dokumentace. Samotné nepřesné označení v žádosti o povolení stavby či v projektové dokumentaci nemůže být zásadní překážkou pro vyhovení žádosti stavebníka za situace, kdy se jedná toliko o formální nepřesnost bez dopadu na hmotná či procesní práva účastníků řízení, či bez vlivu na jiné skutečnosti, které by bránily vydání stavebního povolení.

- **č. 2041** (Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, čj. 9 As 90/2008-70). Správní řízení: podání v elektronické formě. Týká se § 37 odst. 4 správního řádu č. 500/2004 Sb.) a taktéž § 14 odst. 3 zákona č. 106/1999

Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb. Z rozsudku vyplývá:

Podání učiněné prostřednictvím veřejné datové sítě – internetu – bez zaručeného elektronického podpisu podle § 37 odst. 4 správního řádu z roku 2004 je úkonem způsobilým vyvolat právní účinky jen za podmínky jeho následného doplnění (do 5 dnů) některou z kvalifikovaných forem podání, tj. písemně, ústně do protokolu nebo elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem, aniž by přitom bylo nutné k takovému doplnění podatele vyzývat.

Pozn.: V daném případě (šlo o rozklad proti fiktivnímu rozhodnutí o odepření informace, kdy žaloba proti fiktivnímu rozhodnutí o rozkladu byla odmítnuta jako nepřijatelná usnesením soudu, které bylo napadeno kasační stížností) Nejvyšší správní soud vyslovil názor, že je nepodstatná argumentace stěžovatelky ustanovením § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, „neboť předmětné ustanovení řeší pouze dílčí problém ohledně postupu při podávání a vyřizování žádostí o poskytnutí informace, když za účelem sjednocení rozdílné praxe při podávání žádostí s účinností od 23. 3. 2006 (novelou provedenou zákonem č. 61/2006 Sb.) stanoví, že (cit): je-li žádost učiněna elektronicky, musí být podána prostřednictvím elektronické podatelny povinného subjektu, pokud ji povinný zřídil. Pokud adresa elektronické podatelny není zveřejněna, postačí podání na jakoukoliv elektronickou adresu povinného subjektu.“

To podle názoru Nejvyššího správního soudu znamená, že citované ustanovení § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím „upravuje zacílení tohoto druhu komunikace, tj. kam (na jakou adresu) má být elektronicky činěná žádost zaslána, z čehož rozhodně nelze dovést, že není stanovena povinnost elektronického podpisu při učinění podání v elektronické podobě, jak tvrdí stěžovatelka.“ Nejvyšší správní soud uvedl, že právu na svobodný přístup k informacím je poskytnuta odpovídající procesní ochrana zajištěná právem podat odvolání, respektive rozklad, a „při jeho projednání je s ohledem na § 16 v souvislosti s § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím nutno podpůrně vyjít ze správního řádu, jenž pro případ elektronického podání stanoví jasná pravidla jednání.“

PŘÁVNÍ ROZHLEDY

Číslo 9/2010

JUDr. Jiří Spáčil, CSc.: Projednávání námitek účastníků územního nebo stavebního řízení, týkajících se budoucích imisí, podle nového stavebního zákona.

Autor (soudce Nejvyššího soudu) se v článku vrací k problematice, kterou se zabýval již článek publikovaný v Právních rozhledech č. 1/2002, a to s ohledem na její složitost a potřebu upřesňovat postup ve zvláštních případech, a také na poněkud odchylnou formulaci oproti předchozímu stavebnímu zákonu, jakož i změnu procesního postupu soudu v důsledku změny procesních předpisů.

Elektrická přípojka jako objekt občanskoprávního vztahu. Z odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 1. 2010, sp. zn. 22 Cdo 4420/2009, uvedeného v rubrice Judikatura (s poznámkou JUDr. Jiřího Spáčila, CSc. na závěr) vyplývá, že „elektrická přípojka je samostatnou věcí a jejím vlastníkem může být osoba, která není vlastníkem pozemku, na kterém je umístěna.“

PRÁVNÍ RÁDCE

Číslo 5/2010

Prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., LL. M.: Recenze publikace „Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzích dokumentů s komentářem včetně souvisejících zákonů a prováděcích právních předpisů“, autoři Macková, A., Štědroň, B. (nakladatelství Wolters Kluwer ČR).

Číslo 6/2010

JUDr. Jana Vašíková: Terénní úpravy ve světle stavebního zákona.

Článek vychází z poznatků veřejného ochránce práv. V závěru autorka shrnuje často se vyskytující pochybení stavebních úřadů a uvádí náměty na novelizaci současně platné právní úpravy.

NOVÉ PUBLIKACE

Nakladatelství C. H. Beck vydalo publikace

- Správní řád, autoři Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D. 2. vydání komentáře zpracované k právnímu stavu ke dni 1. 7. 2009 a zohledňující poznatky z činnosti správních orgánů i rozhodovací praxe ve správním a ústavním soudnictví (edice Beckovy texty zákonů s komentářem);
- Katastr a nemovitosti, autor Baudyš, P., 2. vydání (edice Beckovy příručky pro právní praxi).

INFORMACE A STANOVISKA

Zahájení stavby

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 20. 5. 2010, čj. 14518/10-82)

Podle § 2 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, se stavbou rozumí veškerá stavební díla, která vznikají stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání. Z hlediska stavebního zákona je tedy „stavba“ výsledkem činnosti, kterou je s použitím stavebního materiálu vytvořeno stavební dílo.

Ze žádného stavebního předpisu jednoznačně nevyplývá, kdy dochází k zahájení stavby. Je třeba vždy vycházet z konkrétních okolností případu, z charakteru stavby a z toho, jakým způsobem ve vztahu k této stavbě může být stavba zahájena. Podle ustálené praxe se stavba považuje za zahájenou provedením takových prací na staveništi, které směřují jednoznačně k realizaci stavby podle stavebního povolení a podle projektové dokumentace ověřené ve stavebním řízení.

Protokol o předání staveniště je dokladem o předání staveniště zhotoviteli, který bude stavbu provádět. Protokol dokládá úmysl stavbu realizovat, avšak neprokazuje faktické zahájení stavby. Skrývkou ornice zpravidla nedochází k reálnému zahájení stavby tak, aby byl zjevný určitý hmotný projev zahájené stavby ověřitelný podle projektové dokumentace. Skrývkou ornice je třeba považovat za přípravné práce směřující k přípravě terénu pro provádění stavby, které ovšem vlastním prováděním stavby ještě nejsou. Obdobně je třeba nahlížet i na vytýčení stavby.

Skutečnost, že je veden stavební deník, také ještě nedokládá, že stavba byla zahájena. Podle § 157 odst. 2 stavebního zákona, je stavební deník povinen vést zhotovitel stavby, a to ode dne předání a převzetí staveniště (příloha č. 5 vyhl. č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb).

Všechny uvedené práce (předání staveniště, vytýčení stavby, skrývka ornice) mají charakter přípravných prací, které nelze považovat za vlastní zahájení provádění stavby ve smyslu stavebního povolení a projektové dokumentace ve stavebním řízení.

Pojem „podloubí“ ve vztahu k předpisům stavebního práva (stanovisko odboru stavebního řádu MMR ze dne 18. 5. 2010, čj. 18776/10)

Předpisy stavebního práva, které jsou v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj, tj. zejména zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a jeho prováděcí vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, nepoužívají termín „podloubí“ a ani jej nedefinují.

Pojem „podloubí“ se obecně z hlediska stavebního rozumu průchodná, otevřená, přízemní část budovy při ulici (náměstí), sloužící jako krytý průchod (chodník) pro zlepšení komunikačních poměrů chodce, obvykle s obchody. Zpravidla bývá tvořeno pilíři a klenbami, nad kterými je situována část stavby. Podloubí může být vytvořeno buď rozšířením veřejného prostranství na úkor domu do soukromého vlastnictví nebo naopak dodatečnou expanzí domu do veřejného majetku. Z uvedeného vyplývá, že podloubí je součástí stavby a v půdorysu spoluvytváří zastavěnou plochu stavby.

Zastavěnou plochou stavby se ve většině případů rozumí myšlená plocha průniku zdíva s terénem. Jsou však také stavby atypické (např. domy s podloubím), jejichž půdorysné zobrazení je svislý průmět vnějšího obvodu budovy (všech nad-

zemních podlaží) do vodorovné roviny. Spoluvlastnické nebo vlastnické vztahy k domům, bytům a pozemkům stavební zákon neřeší. Evidence o vlastnických a jiných věcných právech k nemovitostem se provádí podle zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), který náleží do působnosti Ministerstva vnitra ČR.

BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ STAVEB

Povinnost pro právnické osoby, fyzické osoby a příslušné orgány veřejné správy respektovat požadavky na bezbariérové užívání staveb je zakotvena v § 169 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Konkrétní požadavky na toto užívání stanoví vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (dále jen „bezbariérová vyhláška“).

Podle § 2 odst. 1 bezbariérové vyhlášky se postupuje při zpracování dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, nebo při zpracování jednoduchého technického popisu záměru pro vydání územního souhlasu a při zpracování projektové dokumentace, při povolování nebo ohlašování a provádění staveb, při vydávání kolaudačního souhlasu, při užívání a odstraňování staveb nebo zařízení a při kontrolních prohlídkách staveb

- pozemních komunikací a veřejného prostranství,
- občanského vybavení v částech určených pro užívání veřejností,
- společných prostor a domovního vybavení bytového domu obsahujícího více než 3 byty, upravitelného bytu nebo bytu zvláštního určení,
- pro výkon práce celkově 25 a více osob, pokud provoz v těchto stavbách umožňuje zaměstnávat osoby se zdravotním postižením nebo stavby pro výkon práce osob s těžkým zdravotním postižením.

Z výše uvedené citace vyplývá, že pro novostavby tato vyhláška platí v plném rozsahu.

Podle § 2 odst. 2 bezbariérové vyhlášky se uplatní ustanovení této vyhlášky též u změn dokončených staveb a změn v užívání staveb, pokud to závažné územně technické nebo stavebně technické důvody nevyklučují. Z tohoto ustanovení vyplývá, že pouze v případech, kdy to závažné územně technické nebo stavebně technické důvody vylučují, neuplatní se požadavky stanovené touto vyhláškou pro změny dokončených staveb (tj. nástavby, přístavby a stavební úpravy) a pro změny v užívání staveb. V těchto případech však musí projektant navrhované řešení zdůvodnit, tj. uvést jednoznačné důvody, proč nemohly být splněny konkrétní požadavky vyhlášky, aby bylo možné je objektivně posoudit; viz například § 5 vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření, respektive zejména část C. bod 1. písm. e) a část C. bod 6 přílohy č. 4 k této vyhlášce, a dále § 2 vyhlášky č. 499/2006 Sb. o dokumentaci sta-

veb, respektive zejména část A. písm. e), část B. bod 1 písm. g) a část B. bod 8 přílohy č. 1 k této vyhlášce.

Je však třeba zdůraznit, že nejde o režim výjimek, stanovený v § 169 stavebního zákona.

K dotazům z praxe týkajícím se aplikace bezbariérové vyhlášky zaujal odbor stavebního řádu MMR následující stanoviska:

Únikové cesty

Otázka: Jaké požadavky musí splňovat vnitřní komunikace sloužící jako únikové cesty z hlediska jejich užívání osobami s omezenou schopností pohybu a orientace?

Únikové cesty slouží k evakuaci osob a k přístupu zasahujících jednotek požární ochrany. Bezbariérová vyhláška nestanoví žádné požadavky na únikové cesty, respektive na evakuaci osob, ani na přístup zasahujících jednotek požární ochrany.

Pro úplnost je třeba uvést, že požadavky na únikové cesty stanoví zejména vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, která je prováděcím právním předpisem k zákonu č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Tyto právní předpisy jsou v gesci Ministerstva vnitra a výkon metodické činnosti je v působnosti tohoto resortu.

Vyhrazená parkovací stání

Otázka: Jaké požadavky stanoví bezbariérová vyhláška na vodorovné a svislé dopravní značení v místě vyhrazeného parkování? Považuje se za nezbytné vyznačit (konkrétně svislým značením viditelným za všech klimatických podmínek) zákaz parkování na ploše určené pro manipulaci s vozíkem pro invalidy nebo dětským kočárkem?

Bezbariérová vyhláška nestanoví žádné požadavky na provoz na pozemních komunikacích. Význam, užití, provedení a tvary dopravních značek a jejich symboly stanoví vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, která je prováděcím právním předpisem k zákonu č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Tyto právní předpisy jsou v gesci Ministerstva dopravy a výkon metodické činnosti je v působnosti tohoto resortu.

Pro úplnost je třeba doplnit, že podle bezbariérové vyhlášky se posuzují vnější i vnitřní odstavné a parkovací plochy a stavby hromadných garáží pro osobní motorová vozidla. Konkrétně se aplikuje § 4 odst. 2 a 3 této vyhlášky a následně bod 1. 1. 4. a 1. 1. 5. její přílohy č. 2. Podle § 14 bezbariérové vyhlášky je možné z ustanovení bodu 1. 1. 5. přílohy č. 2 povolit výjimku.

Vstupy do budov a dveře

Otázka: Platí pro vstupy do prodejen šířka nejméně 1 250 mm dle bodu 1. 1. 3. přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce nebo šířka nejméně 800 mm dle bodu 3. 1. 1. téže přílohy?

Při posuzování staveb občanského vybavení se aplikuje § 6 až 9 bezbariérové vyhlášky. Konkrétně pro rozsah a účel bezbariérového užívání jejich prostor platí ustanovení § 6 odst. 4 této vyhlášky. Návazně pak pro technické požadavky na vstupy do budov a dveře platí příslušné body přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce.

Vstup do budovy propojuje vnitřní prostor budovy s venkovním prostředím. Budova může mít více vstupů, z nichž jeden je zpravidla hlavní a ústí na hlavní veřejnou komunikaci, další vstupy jsou vedlejší, pomocné. Na hlavní vstup navazují komunikační prostory, které propojují jednotlivé prostory nebo místnosti v budově.

V tomto smyslu se také aplikuje bod 1. (Vstupy do budov) přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce. Konkrétně bod 1. 1. 3. této přílohy stanoví, že „Vstup do objektu musí mít šířku nejméně 1 250 mm. Hlavní křídlo dvoukřídlých dveří musí umožňovat otevření nejméně 900 mm.“ Typickým příkladem je hlavní vstup z ulice do obchodního domu.

Pro technické požadavky na dveře do samostatných prodejen v rámci budovy nebo do jednotlivých místností obchodního domu v částech určených pro užívání veřejností platí bod 3. Přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce. Konkrétně pak bod 3. 1. 1. této přílohy stanoví, že „Dveře musí mít světlou šířku nejméně 800 mm.“

Pro úplnost je třeba uvést, že pro technické požadavky na dveře v interiéru sportovních staveb platí zvláštní úprava. Konkrétně § 9 odst. 5 bezbariérové vyhlášky, respektive návazně bod 3. 1. 2. její přílohy č. 3, který stanoví, že „Světlá šířka dveří ve sportovních stavbách musí odpovídat rozměrovým parametrům sportovních vozíků.“

Ovládání oken ve stavbách občanského vybavení

Otázka: Platí ustanovení bodu 4. 1. 1. přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce, které stanoví, že v každé obytné nebo pobytové místnosti musí mít nejméně jedno okno pákové ovládání nejvýše 1 100 mm nad podlahou, pro stavby občanského vybavení?

Při posuzování staveb občanského vybavení se aplikuje § 6 až 9 bezbariérové vyhlášky. Konkrétně pro rozsah a účel bezbariérového užívání jejich prostor platí ustanovení § 6 odst. 4, které stanoví, že „Prostory stavby v částech určených pro užívání veřejností, včetně bezpečnostních prvků u vstupu a výstupu, odbavovacího nebo registračního a komunikačního systému mezi veřejností a personálem, nejméně 20% veřejných telefonních automatů, samoobslužných informací, obdobných zařízení, pokladen a přepážek musí být řešeny tak, aby bylo zajištěno jejich užívání osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Požadavky na technické

řešení stanoví body 1. 1. 4. až 1. 1. 8., 1. 2. 0., 1. 2. 1., 1. 2. 8., 1. 2. 9., 1. 2. 11. a 1. 3. přílohy č. 1 k této vyhlášce a body 1. až 6. přílohy č. 3 k této vyhlášce. Vyhrazené prostory musí být označeny příslušnými symboly podle přílohy č. 4 k této vyhlášce.“

Návazně pak pro technické požadavky na okna platí bod 4. přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce. Konkrétně bod 4. 1. 1. téže přílohy stanoví, že „V každé obytné nebo pobytové místnosti musí mít nejméně jedno okno pákové ovládání nejvýše 1 100 mm nad podlahou.“ Je třeba zdůraznit, že toto ustanovení se vztahuje pouze na obytné nebo pobytové místnosti. Typickým příkladem pro jeho aplikaci jsou tedy učebny, konferenční sály, čekárny atd., přičemž povinnost se vztahuje pouze na jedno okno v dané místnosti. Ostatní okna v této místnosti a všechny okna v komunikačních prostorech mohou mít ovládání ve standardní výšce.

Tento technický požadavek byl převzat z dosavadní právní úpravy. Věcně obdobný požadavek byl obsažen již v bodě 2. 2. 1. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace. V rámci diskuse k přípravě návrhu nové bezbariérové vyhlášky bylo toto ustanovení pouze formulačně zpřesněno.

Záchodová kabina pro osoby na vozíku s asistencí

Otázka: Jak a kde zřizovat záchodové kabiny pro osoby na vozíku s asistentem ve stavbách občanského vybavení s ohledem na oddělení pro ženy a muže?

Pro stavby občanského vybavení platí § 6 až 9 bezbariérové vyhlášky. Rozsah a účel bezbariérové záchodové kabiny stanoví § 7 odst. 1 této vyhlášky. Konkrétně pro stavby určené pro osoby na vozíku s asistencí platí jeho poslední věta, která stanoví, že „Ve stavbách, které jsou určeny pro osoby na vozíku s asistentem, musí být záchodová kabina řešena s ohledem na výpomoc asistenta.“

K tomu je třeba uvést, že její provedení separátně v oddělení pro ženy a separátně v oddělení pro muže není záměrně stanoveno. V roli asistenta je totiž často manželka/partnerka nebo manžel/partner osoby na vozíku. Tato kabina se tedy provádí tak, aby byla přístupná z veřejného, resp. společného komunikačního prostoru. Z výše uvedeného vyplývá, že požadavek vyhlášky je splněn již při provedení jedné kabiny.

Požadavky na její technické řešení obsahuje bod 5. 1. 1. až 5. 1. 8. přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce. Rozměry této kabiny umožňují nájezd osoby na vozíku k záchodové míse z obou stran.

Závěrem nutno připomenout, že povinnost zřizovat kabiny s těmito stavebně technickými vlastnostmi je uložena pouze pro stavby určené pro osoby na vozíku s asistentem. Jedná se zejména o prostory, v nichž jsou speciální služby a prodejny pro osoby s těžkým pohybovým postižením. Pro ostatní stavby občanského vybavení není kabina s parametry pro asistenta závazná, ale lze tento způsob plnění § 7 odst. 1 použít.

Výjimky z bezbariérového užívání staveb

Otázka: Jakou formu musí mít podání žádosti o výjimku z požadavků na bezbariérové užívání staveb?

Žádost o výjimku nemá předepsaný formulář. Taxativní výčet ustanovení, z kterých lze povolit výjimku z obecných technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, stanoví § 14 bezbariérové vyhlášky. Takovou výjimku lze povolit pouze v jednotlivých odůvodněných případech a jen pokud se tím neohroží bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby. Řešením podle povolené výjimky musí být dosaženo účelu sledovaného obecnými požadavky na výstavbu, tj. včetně požadavků na bezbariérové užívání staveb; viz § 169 odst. 2 stavebního zákona.

Tento postup je principiálně obdobný s postupem podle § 54 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby a též s postupem podle § 26 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů.

Bytový dům s občanskou vybaveností

Otázka: Jak se posuzuje stavba bytového domu, pokud je v jeho přízemí občanská vybavenost, z hlediska bezbariérového užívání?

Ustanovení § 2 odst. 4 stavebního zákona stanoví, že „Pokud se v tomto zákoně používá pojmu stavba, rozumí se tím podle okolností i její část nebo změna dokončené stavby.“ Dále pak ustanovení § 15 odst. 1 bezbariérové vyhlášky stanoví, že „Slouží-li části jedné stavby rozdílným účelům, posuzují se jednotlivé části samostatně podle příslušných ustanovení této vyhlášky a jejích příloh.“ Z toho vyplývá, že bytový dům, v rámci jehož přízemí jsou prostory pro občanskou vybavenost, se posuzuje v kombinaci dvou hledisek.

Konkrétně pro prostory občanského vybavení platí § 6 až 9 bezbariérové vyhlášky a pro prostory bytového domu platí § 10 a 11 této vyhlášky. Tento postup je principiálně obdobný s postupem podle § 10 předchozí vyhlášky č. 369/2001 Sb.

Výtahy a zdvihací plošiny

Otázka: Bod 3. 0. přílohy č. 1 k bezbariérové vyhlášce stanoví, že stavby se přednostně vybavují výtahy. Šikmé nebo svislé zdvihací plošiny se použijí jen v odůvodněných případech u změn dokončených staveb. Šikmou zdvihací plošinou se rozumí především schodišťový výtah. Jaké jsou rozdíly mezi výtahem, svislou zdvihací plošinou, šikmou zdvihací plošinou a schodišťovým výtahem?

Výtah a zdvihací plošina jsou z hlediska konstrukce, instalace a použití zcela odlišná zařízení.

Výtah je zdvihací zařízení pohybující se po svislé dráze a současně je tzv. „stanoveným výrobkem“ ve smyslu zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů a to konkrétně podle směrnice 95/16/ES (v ČR nařízení vlády č. 27/2003 Sb.) o technických požadavcích na výtahy, v platném znění.

Zdvihací plošina je strojní zařízení pohybující se mezi dvěmi nebo více výškovými úrovněmi a současně je opět tzv. „stanoveným výrobkem“ ve smyslu zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, a to konkrétně podle směrnice 2006/42/ES (v ČR nařízení vlády č. 176/2008 Sb.), o strojních zařízeních.

Zdvihací plošiny se člení dle pohybu na svislé a šikmé. Jejich konstrukce, instalace a použití je zcela odlišné. Svislé zdvihací plošiny se obvykle dále nečlení. Šikmé mají několik způsobů použití. V praxi se nejčastěji používá její aplikace pro schodiště, tzv. schodišťový výtah; šikmá zdvihací plošina však může být použita i v jiném prostředí.

Šikmá zdvihací plošina a schodišťový výtah jsou tedy z hlediska své konstrukce zcela totožná zařízení.

Požadavky na bezbariérové užívání výtahů a zdvihacích plošin pro jednotlivé druhy staveb stanoví paragrafově znění bezbariérové vyhlášky. Konkrétně se jedná o § 5 odst. 1, § 6 odst. 2 a 3, § 10 odst. 1 a § 12 odst. 1 této vyhlášky. Návazně pak vždy požadavky na jejich technické řešení obsahuje bod 3. přílohy č. 1.

Příslušnými českými technickými normami jsou:

- norma ČSN EN 81-70 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Část 70: Zvláštní úprava výtahů určených pro dopravu osob a osob a nákladů – Přístupnost výtahů včetně osob s omezenou schopností pohybu a orientace;
- norma ČSN EN 81-40 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Zvláštní výtahy pro dopravu osob a nákladů – Část 40: Schodišťové výtahy a šikmé zvedací plošiny pro dopravu osob s omezenou pohyblivostí;
- norma ČSN ISO 9386-1 Poháněné zdvihací plošiny pro osoby s omezenou pohyblivostí – Bezpečnostní předpisy, rozměry a provoz – Část 1: Svislé zdvihací plošiny.

Pro úplnost je třeba upozornit na skutečnost, že dodatečnou instalací šikmé zdvihací plošiny nesmí dojít ke zúžení stávající únikové cesty v objektu.

*Přílohu Stavebně správní praxe sestavila:
Ing. arch. Marcela Smolová
MMR*

